

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет економіки і менеджменту
Кафедра фінансів, обліку та підприємництва

**ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ
ПІДПРИЄМСТВА**

Кваліфікаційна робота (проект)
на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконав: студентка IV курсу
спеціальності
051 «Економіка»
Освітньо-професійної програми
Економіка
Романенко Юлія

Керівник д.е.н., проф. Осадча Т.С.

Рецензент д.е.н., проф. Орленко О.В.

Херсон – 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичні основи фінансового стану підприємства	5
1.1. Фінансовий стан та його роль у ефективності господарської діяльності підприємства	5
1.2. Методика аналізу фінансового стану підприємства	
1.3. Управління фінансовим станом підприємства	
РОЗДІЛ 2. Аналіз фінансового стану ПАТ «Південна винокурня»	
2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства	
2.2. Оцінка фінансового стану ПАТ «Південна винокурня»	
РОЗДІЛ 3. Шляхи покращення фінансового стану підприємства	
3.1. Стратегія поліпшення фінансового стану підприємства	
3.2. Заходи щодо підвищення ефективності господарської діяльності ПАТ «Південна винокурня»	
ВИСНОВКИ	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	

Актуальність теми. Фінансовий стан підприємства є найважливішою характеристикою його ділової активності і надійності. Він визначає конкурентоспроможність підприємства, його потенціал в діловому співробітництві і є гарантом ефективної діяльності як самого підприємства, так і його партнерів. Аналіз фінансового стану підприємства є основним інструментом для оцінки фінансового становища і дозволяє дати об'єктивну оцінку зовнішнім і внутрішнім відносинам об'єкта дослідження: охарактеризувати ліквідність коштів і загальну платоспроможність, визначити прибутковість діяльності, ефективність використання коштів, виявити перспективні напрямки розвитку та в кінцевому підсумку завдяки наявній інформації прийняти обґрунтовані управлінські рішення. Від якості прийнятого управлінського рішення залежить подальша діяльність підприємства.

Правильне визначення фінансового стану підприємства в сучасних умовах являє величезне значення не тільки для самих господарюючих суб'єктів, але і для акціонерів (вкладників), особливо потенційних інвесторів. Тому серйозне значення набуває аналітична робота на підприємстві, пов'язана з вивченням і поточного фінансового стану. Своєчасне і повноцінне виявлення «больових точок» фінансів підприємства дозволить здійснювати комплекс заходів, спрямованих на розвиток його діяльності, запобігання можливості банкрутства. Саме тому для більшості керівників підприємств різного роду діяльності все більшого значення приймає аналіз і управління фінансовим станом.

Мета та завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є вивчення фінансового стану і розробка напрямків його грамотного застосування.

Для досягнення поставлених цілей біли поставлені наступні завдання:

- розглянути теоретико методологічне основи управління фінансовим станом комерційної організації;
- провести аналіз фінансового стану ПАТ «Південна винокурня»;
- розробити шляхи покращення фінансового стану підприємства.

Об'єктом дослідження є ПАТ «Південна винокурня».

Предметом дослідження виступає фінансовий стан підприємства та шляхи його покращення.

Методи дослідження. Методичною основою є використання методів наукового пізнання: теоретичних (формалізації, логічного, діалектичного принципу вивчення процесів і явищ), загальнологічних (аналізу і синтезу; узагальнення; структурного, коефіцієнтного, просторового еко-кого аналізу), емпіричних (порівняння, опису, системного факторного аналізу), статистичних (угруповання і зіставлення, розрахунок відносних і середніх величин, індексного і графічного зображення даних).

Апробація результатів дослідження. Основні результати кваліфікаційного дослідження були представлені на Міжнародній науково-практичній Інтернет-конференції «Інноваційне підприємництво та торгівля: сучасний стан та перспективи розвитку», 16-17 квітня 2020 року (м. Херсон, Україна).

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Фінансовий стан та його роль у ефективності господарської діяльності підприємства

Фінансова діяльність підприємства це основна складова частина господарської діяльності, вона направлена на забезпечення поступового надходження і витрачання грошових ресурсів, виконання розрахункової дисципліни, досягнення раціональних пропорцій власного і запозиченого капіталу для найбільш ефективного його використання.

Метою фінансової діяльності є прийняття рішення, яким чином використовувати фінансові ресурси для розвитку виробництва і максимізації прибутку.

Однією з характеристик стабільного положення підприємства служить оцінка його фінансового стану. Фінансовий стан є найважливішою характеристикою стабільності та ділової активності підприємства. Він визначає потенціал, платоспроможність, конкурентоспроможність підприємства та його нішу на ринку. Фінансовий стан є гарантом ефективної реалізації економічних інтересів учасників господарської та фінансової діяльності, як самого підприємства, так і його партнерів.

Розглянемо поняття «фінансовий стан» в інтерпретації різних авторів наведений в табл.1.1.

Таблиця 1.1

Підходи до визначення сутності фінансового стану підприємства

Автор, джерело	Сутність поняття
Базилінська О.Я. [1]	Фінансовий стан підприємства розглядається як сукупність показників, що характеризують наявність, розміщення та використання фінансових ресурсів підприємства.

Білик М.Д. [2]	Фінансовий стан – реальна (на фіксований момент часу) і потенційна фінансова спроможність підприємства забезпечити певний рівень фінансування поточної діяльності, саморозвитку та погашення зобов'язань перед підприємствами й державою [2].
Бланк І.О. [3]	Фінансовий стан – це рівень збалансованості окремих структурних елементів активів і капіталу підприємства, а також рівень ефективності їх використання.
Бойчик І.М. [4]	Фінансовий стан – це спроможність підприємства вести господарську діяльність на основі своєчасного погашення усіх видів заборгованості, раціональної структури капіталу і господарських засобів.
Дем'яненко М.Я. [5]	Фінансовий стан – це комплексне поняття, що відображає якісну сторону його виробничої та фінансової діяльності та є результатом реалізації всіх елементів зовнішніх і внутрішніх фінансових відносин підприємства. Він характеризується системою показників, які відображають стан капіталу в процесі його кругообігу, здатність розраховуватися за своїми зобов'язаннями і забезпечувати ефективне фінансування своєї виробничої діяльності на певний момент часу.
Коломієць Н.О., Коломієць О.П. [6]	Фінансовий стан – це здатність (спроможність) підприємства фінансувати свою діяльність. Він характеризується забезпеченістю фінансовими ресурсами, які необхідні для нормального функціонування підприємства, доцільністю їх розміщення та ефективністю використання, фінансовими взаємовідносинами з іншими юридичними та фізичними особами, плато-спроможністю та фінансовою стійкістю.
Коробов М.Я. [7]	Фінансовий стан підприємства – це складна, інтегрована за багатьма показниками характеристика якості його діяльності. Фінансовий стан підприємства можна визначити як міру забезпеченості підприємства необхідними фінансовими ресурсами і ступінь раціональності їх розміщення для здійснення ефективної господарської діяльності та своєчасних грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями.
Крамаренко Г.О., Чорна О.Є. [8]	Фінансовий стан являє собою найважливішу характеристику економічної діяльності підприємства в зовнішньому середовищі. Воно визначає конкурентоспроможність підприємства, його потенціал в діловій співпраці, оцінює, якою мірою гарантовані економічні інтереси самого підприємства і його партнерів щодо фінансових та інших відносин.
Осмоловський В.В. [10]	Фінансовий стан – це комплексне поняття, яке характеризується забезпеченістю фінансовими ресурсами, необхідними для нормальної виробничої діяльності комерційних та інших суб'єктів господарювання, доцільністю й ефективністю їх розміщення і використання, фінансовими взаємовідносинами із суб'єктами господарювання, платоспроможністю та фінансовою стійкістю.
Павленко О.І. [11]	Фінансовий стан – це реальна (на фіксований момент часу) та потенційна фінансова спроможність підприємства.
Поддєрьогін А.М. [12]	Фінансовий стан підприємства – це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів.
Савицька Г.В. [14]	Фінансовий стан підприємства – економічна категорія, яка відображає стан капіталу в процесі його кругообігу та спроможність суб'єкта до саморозвитку на фіксований момент часу.

Томілін О.О., Ле-сюк А.С. [15]	Фінансовий стан сільськогосподарського підприємства – економічна категорія, яка відображає наявність, розміщення та ефективне використання активів, власного і позичкового капіталу на конкретну дату.
Цал-Цалко Ю.С. [16]	Фінансовий стан підприємства відображає на певний момент рівень ефективності використання ресурсів у господарській діяльності, або, кажучи точніше, ефективність функціонування механізмів економічної системи.
Шеремет А.Д., Негашев Є.В. [17]	Фінансовий стан підприємства характеризується структурою засобів (активів) і характером джерел їх формування (власного і позикового капіталу, тобто пасивів).

Аналізуючи різні підходи до визначення фінансового стану можна зробити висновок, що він характеризує кругообіг капіталу підприємства, ефективність управління фінансовими та реальними активами, здатність підприємства залучати необхідні фінансові ресурси, що виражається в системі показників.

Рис.1.1 Схема проведення аналізу фінансового стану організації

Головна мета аналізу фінансового стану - своєчасно виявити і усунути недоліки у фінансовій діяльності і знайти резерви поліпшення фінансового стану підприємства та його платоспроможності.

Основна цільова установка фінансового аналізу - оцінка фінансового стану і виявлення можливості підвищення ефективності функціонування господарюючого суб'єкта за допомогою раціональної фінансової політики (рис.1.1)

Аналіз фінансового стану підприємства спрямований на підвищення ефективності його роботи на основі системного вивчення діяльності і узагальнення її результатів.

Завданнями аналізу фінансового стану підприємства є:

- ідентифікація реального стану аналізованого об'єкта;
- вивчення складу і властивостей об'єкта, його порівняння з базовими характеристиками і нормативними величинами;
- виявлення змін стану об'єктів в прострі, часі та розрізі;
- встановлення основних факторів, що викликають зміни стану об'єкта, і облік їх вплив;
- прогноз основних тенденцій.

Інформаційна база аналізу фінансового стану представлена на рис. 1.2.

Рис.1.2. Інформаційна база аналізу фінансового стану підприємства

Основними джерелами інформації при цьому є дані бухгалтерського, статистичного та оперативного обліку, а так само всі види звітності, первинна облікова документація підприємства і т.д. Дані первинних і зведених облікових реєстрів бухгалтерського обліку та звітності найбільш точно відображають господарські явища, процеси і результати. Кількісна характеристика масових явищ і процесів, що міститься в статистичній звітності, дозволяє глибше вивчити і осмислити взаємозв'язку економічних явищ. Дані оперативного обліку сприяють більш швидкій і своєчасній оцінці ситуації та прийняття відповідних заходів.

Треба відзначити, що в певних випадках для аналізу фінансового стану підприємства мало тільки бухгалтерської звітності, особливо для інвесторів. Тому крім фінансової звітності використовується внутрішня інформація (інформація з позаоблікового джерел).

Третім блоком, що становить інформаційну базу аналізу фінансового стану, є нормативні акти у вигляді законів, указів президента, постанов уряду, наказів вищестоящих органів управління, наказів і розпоряджень керівників підприємства, результати аудиторської перевірки.

Фінансовий аналіз може бути як зовнішнім, так і внутрішнім. Зовнішній фінансовий аналіз проводиться з метою виявлення перспективи подальшої діяльності. Внутрішній фінансовий аналіз спрямований на виявлення резервів і розробку заходів щодо підвищення прибутковості і нарощування власного капіталу, зміцненню фінансового стану підприємства і скорочення фінансових ризиків.

Таким чином, аналіз сприяє розвитку інноваційної діяльності підприємства, спрямованої на використання науково-технічних досягнень, пошуку нових ресурсів, що сприяє поліпшенню продукції і підвищує конкурентоспроможність.

Аналіз фінансового стану підприємства є важливим елементом в системі управління підприємством, за допомогою якого визначається сутність господарських процесів, оцінюється фінансова ситуація, виявляються резерви виробництва і розробляються заходи щодо їх використання, приймаються науково обгрунтовані плани і управлінські рішення.

Як метод пізнання аналіз фінансового стану підприємства здійснюється в певній послідовності: встановлення мети і завдання аналізу, складання плану аналітичної роботи, конкретної програми аналізу, в якій уточнюються: терміни проведення аналізу, матеріали, за якими проводиться аналіз, порядок проведення аналізу і узагальнення його результатів, виконавці (плановий відділ, бухгалтерія та ін.), календарні терміни виконання робіт.

1.2. Методика аналіза фінансового стану підприємства

Існує безліч класифікацій методів і прийомів економічного аналізу, в основі яких лежать різні ознаки. Найчастіше в науковій літературі зустрічається методика поділу методів і прийомів по мірі їх формалізованості, тобто по можливості описати їх за допомогою певних процедур (насамперед математичних). Аналіз фінансового стану організації здійснюється за допомогою різних методів і прийомів. Існують різні класифікації методів фінансового аналізу. У практиці фінансового аналізу вироблені наступні методики аналізу фінансової звітності:

1. Горизонтальний аналіз передбачає порівняння кожної позиції фінансової звітності з попереднім періодом для визначення динаміки показників, відображених в звітності, а також аналіз динаміки структури показників.

2. Вертикальний (структурний) аналіз - це встановлення структури фінансових показників і визначення впливу кожної статті фінансової звітності на підсумкові показники діяльності організації, відображені в формах бухгалтерської фінансової звітності.

3. Трендовий аналіз проводиться шляхом порівняння кожного елемента звітності з рядом попередніх періодів з подальшим визначенням основної тенденції динаміки показників.

4. Порівняльний аналіз ділиться на внутрішньогосподарський (порівняння основних показників організації, дочірніх організації і структурних підрозділів) і міжгалузевий (порівняння показників організації з показниками конкурентів і з середньогалузевими показниками).

5. Аналіз передбачає аналіз впливу окремих факторів (статей звітності) на досліджуваний результативний показник.

Методика аналізу фінансового стану організації включає в себе графічний, табличний і коефіцієнтний способи.

Графічний спосіб фінансового аналізу дозволяє оцінити фінансовий стан як організації в цілому, так і окремих об'єктів фінансового аналізу. [12, с.114].

Табличний спосіб передбачає складання порівняльних таблиць з виявленням абсолютного і відносного (у відсотках) відхилення за основними показниками звітності, обчислення відносних відхилень показників у відсотках по відношенню до балансового році за кілька років.

Коефіцієнтний спосіб фінансові пропорції між різними статтями бухгалтерської фінансової звітності. Перевагою даного методу аналізу фінансового стану є простота розрахунків і оцінки. Коефіцієнтний метод передбачає розрахунок відносних показників, які можна порівнювати з:

- загальноприйнятими «нормами» для оцінки ступеня ризику і прогнозування можливості банкрутства;

- аналогічними даними інших підприємств, що дозволяє виявити сильні і слабкі сторони підприємства і його можливості;
- аналогічними даними за попередні роки для вивчення тенденції поліпшення або погіршення фінансового стану підприємства.

Прибуток - це абсолютний показник, що відображає чистий дохід підприємства від реалізації продукції в якості винагороди за вкладений капітал і ризик, а рентабельність - відносний показник, що характеризує рівень прибутковості і ефективності використання того чи іншого ресурсу. Показники прибутку і їх характеристика відображені в табл.1.2.

Таблиця 1.2.

Абсолютні показники ефективності діяльності підприємства

Показники	Розрахунок	Економічна інтерпретація
Валовий прибуток	Виручка від продажу- ПДВ собівартість	Показує ефективність виробничих підрозділів
Прибуток від продажів	Валовий прибуток-комерційні та управлінські витрати	Показує ефективність основної діяльності
Балансовий прибуток	Прибуток від продажів + доходи- витрати	Показник ефективності всієї діяльності
Чистий прибуток	Балансовий прибуток ± податкові зобов'язання -поточний податок на прибуток	Використовується на стратегічні цілі організації

Комплексну характеристику ефективності фінансово-господарської діяльності доповнюють показниками фінансової стійкості, платоспроможності, окупності та нормою беззбитковості.

Оцінка ліквідності балансу полягає в порівнянні коштів по активу, згрупованих за ступенем ліквідності і розташованих в порядку убавання з зобов'язаннями по пасиву, об'єднаними за строками їх погашення у порядку зростання термінів (табл.1.3). Баланс вважається ліквідним, якщо дотримуються наступні умови:

$$A1 \geq P1; A2 \geq P2; A3 \geq P3; A4 \leq P4 \quad (1.1.)$$

Скорочений аналітичний баланс

Актив	Рядки за формою №1	Пасив	Рядки за формою №1
Майно (активи) – всього	1300	Джерела фінансування	1900
1. Необоротні активи	1095	1. Власний капітал	1495
в т.ч. основні засоби	1010	1.1. Зареєстрований капітал	1400
2. Оборотні активи	1195	1.2. Нерозподілений прибуток	1420
2.1. Оборотні виробничі фонди, в т.ч.	1100 + 1110	2. Довгострокові зобов.	1500
– запаси	1100	2.1. Довгострокові кредити банків	1510
– поточні біологічні активи	1110	2.2. Інші довгострокові зобов'язання	1515
2.2. Фонди обігу, в т.ч.	1125 ÷ 1190	3. Поточні зобов'язання	
– дебіторська заборгованість	1125 ÷ 1155	3.1. Короткострокові кредити банків	1100
– грошові кошти і поточні фінансові інвестиції	1160 + 1165	3.2. Поточна кредиторська заборгованість	1610 + 1630
– інші оборотні активи	1190	3.3. Інші поточні зобов.	1690

Платоспроможність впершу чергу визначається її можливістю і здатністю своєчасно і повністю виконувати платіжні зобов'язання, що випливають з торгових, кредитних і інших операцій грошового характеру.

Якщо поточна платоспроможність - це зовнішній прояв фінансового стану підприємства, то фінансова стійкість - внутрішня сторона, що забезпечує стабільну платоспроможність в тривалій перспективі, в основі якої лежить збалансованість активів і пасивів, доходів і витрат, позитивних і негативних грошових потоків (рис.1.3).

Підтримання постійного рівня платоспроможності можливо в умовах стабільного фінансового стану, запорукою якого є його фінансова стійкість.

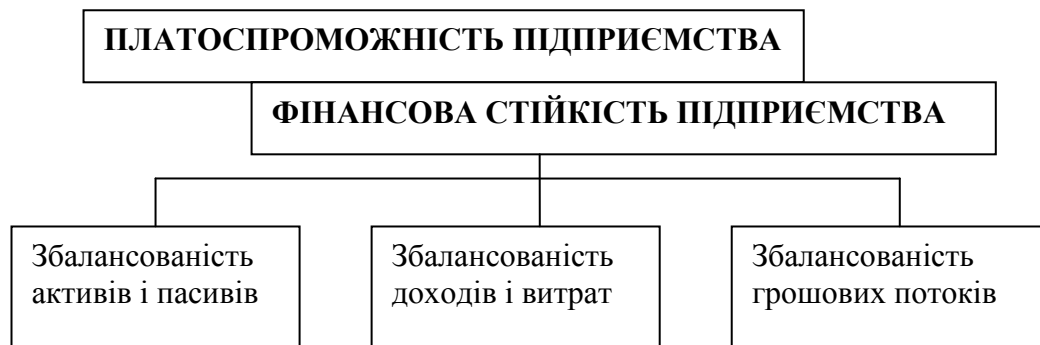

Рис.1.3. Взаємозв'язок фінансової стійкості і платоспроможності підприємства

Фінансова стійкість підприємства - це здатність суб'єкта господарювання функціонувати і розвиватися, зберігати рівновагу своїх активів і пасивів в змінюється внутрішньому та зовнішньому середовищі, яке гарантуватиме його платоспроможність та інвестиційну привабливість у довгостроковій перспективі в межах допустимого рівня ризику.

Стійкий фінансовий стан досягається при достатності власного капіталу, хорошій якості активів, достатньому рівні рентабельності з урахуванням операційного і фінансового ризику, достатності ліквідності, стабільних доходах і широких можливостях залучення позикових коштів.

Метод оцінки фінансової стійкості підприємства за допомогою використання абсолютних показників відображених в табл. 2.4.

Оцінка ефективності використання активів підприємства - це вивчення різних рівнів і динаміки коефіцієнтів оборотності оборотних коштів, що включають вивчення загальної оборотності капіталу і тривалості його обороту; оборотності дебіторської та кредиторської заборгованості, матеріальних запасів; віддачі власного капіталу. Дані показники використовуються для оцінки ділової активності, яка

характеризує динамічність розвитку підприємства і ефективно використання економічного потенціалу.

Таблиця 1.4.

Показники фінансової стійкості

Показник	Розрахунок	Зміст
Коефіцієнт автономії	відношення власного капіталу підприємства до підсумку балансу $\phi 1 \text{ p.1495} / \phi 1 \text{ p.1900}$	Показує питому вагу власного капіталу в загальній сумі засобів, авансованих у його діяльність нормативне значення $> 0,5$
Коефіцієнт співвідношення власних і залучених коштів	відношення власного капіталу до позикових і залучених джерел $\phi 1 \text{ p. 1495} / (\text{p.1595} + \text{p.1695} + \text{p.1700})$	Показує, скільки одиниць власних коштів припадає на кожну одиницю позикових і залучених нормативне значення > 1
Коефіцієнт фінансової стійкості	відношення суми власного капіталу і довгострокових зобов'язань до підсумку балансу $\phi 1 (\text{p.1495} + \text{p.1595}) / \phi 1 \text{ p.1900}$	Показує, яку частку активів підприємство здатне фінансувати за рахунок власного капіталу і капіталу, залученого на довгостроковій основі і свідчить про його здатність залишатися платоспроможним в довгостроковій перспективі.
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	відношення власного оборотного капіталу підприємства до власних джерел фінансування $\phi 1 (\text{p.1195} - \text{p.1695}) / \phi 1 \text{ p.1495}$	Показує, яка частина власного оборотного капіталу перебуває в обороті, тобто у тій формі, яка дає змогу вільно маневрувати цими коштами, а яка капіталізована.
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	відношення власного оборотного капіталу підприємства до оборотних активів $\phi 1 (\text{p.1195} - \text{p.1695}) / \phi 1 \text{ p.1195}$	Показує рівень фінансування оборотних активів за рахунок довгострокових джерел фінансових ресурсів.

Система розглянутих показників ще раз підтверджує взаємозв'язок аналізу фінансового стану підприємства з усіма видами його діяльності і від того на скільки повно і точно показники відображають сутність досліджуваних явищ, залежать результати аналізу.

Грунтуючись на системі показників можна дати всебічну характеристику фінансового стану підприємства. Однак, система різних

фінансових коефіцієнтів не завжди пов'язана між собою і вимагає додаткових комплексних підходів.

1.3. Управління фінансовим станом підприємства

Управління фінансовим станом організації здійснюється з позиції фінансів, через реалізацію забезпечуваних, розподільних, контрольних функцій; і з позиції менеджменту, шляхом планування фінансового стану, організації управління ним, регулювання фінансового стану, мотивації співробітників, що відповідають за управління фінансовим станом, контролю фінансового стану, а також здійснення бухгалтерського обліку і проведення аналізу фінансового стану.

Аналітичні розрахунки пов'язані з ідентифікацією фінансового становища підприємства; виявленням його зміни в просторово - часовому розрізі; з оцінкою чинників, що викликали зміни в фінансовому стані; прогнозуванням основних тенденцій в фінансовому стані організації.

Виходячи зі змісту аналітичних процедур процес аналізу фінансового стану реалізується за допомогою різних типів моделей (дескриптивних або нормативних), що дозволяють структурувати і встановлювати взаємозв'язки між основними показниками.

Розглянемо процедуру управління фінансовим станом організації на основі аналізу фінансової діяльності, яка склалася до теперішнього часу (рис. 1.4).

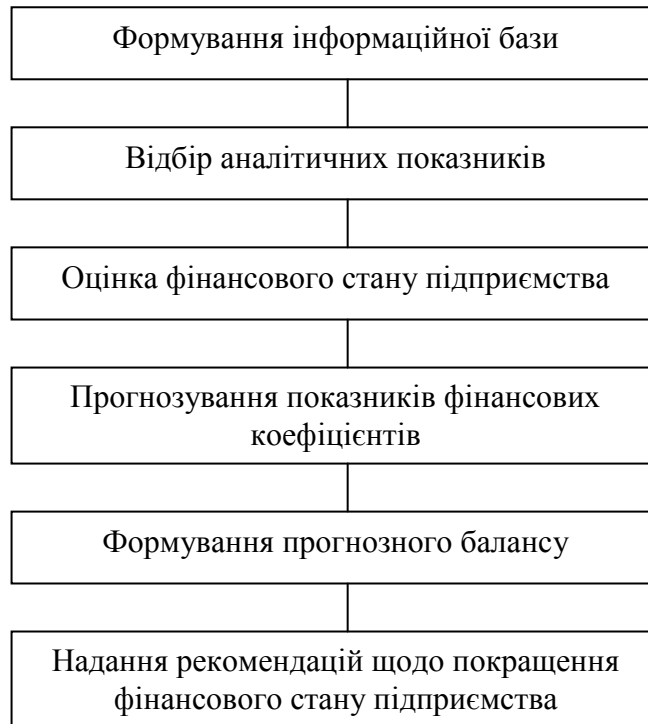

Рис.1.4. Етапи управління фінансовим станом на основі оцінки фінансової надійності

Основними аналітичними процедурами традиційного підходу аналізу фінансування діяльності (фінансового стану) є: аналіз динаміки складу і структури майна та джерел фінансових ресурсів; аналіз платоспроможності і ліквідності; аналіз фінансової стійкості; аналіз ділової активності.

За результатами аналізу фінансового стану робляться висновки і пропозиції щодо поліпшення фінансового стану аналізованої організації. Потім на основі аналізу поточного фінансового стану розробляється прогнозний баланс, який дає можливість переконатися, що всі заплановані активи підприємства забезпечені джерелами формування. Побудований прогнозний баланс показує шляхи досягнення бажаних значень коефіцієнтів оцінки фінансового стану, щоб організація стала платоспроможною. За результатами проведеного аналізу пропонуються рекомендації для поліпшення фінансового стану організації.

Представлений методичний підхід управління фінансовим станом організації на основі аналізу фінансування діяльності є досить трудомістким; вимагає складання великої кількості фінансових документів; вимагає участі багатьох фахівців організації. Крім того, вимоги, що забезпечують задовільну структуру балансу, не дозволяють виконувати різноманітні розрахунки прогнозних значень фінансового стану.

Фінансова надійність - властивість фінансового стану організації зберігати в часі у встановлених межах значення параметрів, що характеризують забезпеченість організації фінансовими ресурсами, необхідними для її нормального функціонування. Ступінь фінансової надійності може бути різною (табл.1.5).

На першому етапі вибираються джерела інформації для оцінки ФСО. Інформаційною базою аналізу фінансового стану організації уметою підвищення ступеня її фінансової надійності обрані бухгалтерський баланс, звіт про прибутки і збитки і ряд інших форм бухгалтерської звітності, доповнені деякими необхідними показниками поточного бухгалтерського обліку.

На другому етапі здійснюється відбір системи аналітичних показників (фінансових коефіцієнтів) для оцінки ФСО. Система показників визначається виходячи з інформаційної базис розрізі оцінки майнового стану, платоспроможності та ліквідності, фінансової стійкості та ділової активності.

Таблиця 1.5.

Характеристика класів фінансової надійності організації

Клас	Ступінь надійності	Характеристика
1 клас	Висока	Своєчаснообеспечується виконання всіх фінансових зобов'язань (поточних і перспективних)

2 клас	Задовільна	Організація забезпечує своєчасне виконання більшості фінансових зобов'язань, однак існує ймовірність зіткнення з фінансовими труднощами в разі настання несприятливих економічних і фінансових умов
3 клас	Низька	У підприємства існує ймовірність фінансових труднощів в разі виникнення зобов'язань, що вимагають значних грошових виплат.

Принципи відбору показників наступні:

- 1) значимість для всебічної оцінки фінансового стану організації для ефективного прогнозування стану і руху її фінансових ресурсів;
- 2) змістовність при мінімумі фінансових коефіцієнтів;
- 3) вбудовуваність з урахуванням балансових рівностей в систему рівнянь.

На третьому етапі на основі відібраних показників проводиться оцінка фінансового стану підприємства. Отриманими в результаті оцінки фінансового стану аналітичним коефіцієнтам присвоюється клас фінансової надійності в залежності від їх розрахункових значень, що дозволяє діагностувати фінансову скруту організації.

За даними табл. 5.1 діагностується область фінансових труднощів організації, на підставі чого коригуються незадовільні значення аналітичних коефіцієнтів. Результатом коригування є отримання прогнозних значень фінансових коефіцієнтів. Отримані прогнозні дані служать базою для розробки заходів, спрямованих на підвищення фінансового стану організації.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПАТ «ПІВДЕННА ВІНОКУРНЯ»

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

ПАТ "Південна винокурня" створено в 1943 році. У 1961 році на підприємстві побудований типовий завод з переробки винограду.

Товариство з обмеженою відповідальністю "Південна винокурня" утворено шляхом приватизації радгосп - заводу "Цюрупинське" в 2000 році. У період з 1961 року по 2000 рік підприємство виробляло виноградні і плодові виноматеріали, коньячні спирти. Всю вироблену продукцію реалізовували на підприємства вторинного виноробства.

З 2000 року ПАТ "Південна винокурня" почало працювати як підприємство первинного і вторинного виноробства. Протягом останніх років основним пріоритетом ПАТ "Південна винокурня" є виробництво і реалізація вина і виноматеріалів. На сьогоднішній день випускається 17 найменувань вина. Завдяки продуманій виробничої і збутової програм, підприємство стало одним з лідерів по даному напрямку в Херсонській області. Продукція успішно реалізовується в 20 регіонах України.

З урахуванням зростаючої конкуренції на ринку вина в Україні, власники і менеджмент підприємства, для збереження позитивної динаміки фінансових показників ПАТ "Південна винокурня", прийняли рішення розвивати виробництво коньяків і коньячних спиртів.

На початку 2006 року на ринку була представлена своя коньячна торгова марка "Потьомкін Таврійський", в 2011 році торгова марка "Фаворит". Підставою для подальшого розвитку даного підприємства є наявність технології та потужностей для виробництва коньячних спиртів: установка перекурки Заробяна, ємності з дубової клепкою,

установка по обробці холодом, а також розливу коньяку в фірмову пляшку.

В даний час підприємством розливається ординарний коньяк 3-х, 4-х, 5 років витримки, в пляшках ємністю 0,5 літра і 0,2 літра. Коньяки ТМ "Потьомкін Таврійський", ТМ "Фаворит" народжуються тільки з винограду елітних сортів. Особливий смак винограду обумовлений його дозріванням в унікальній кліматичній зоні Нижньодніпровських пісків.

Таблиця 2.1.

Економічні показники ПАТ "Південна винокурня" за 2017-2019 роки

Показники	За рік			Абсолютне відхилення, ±		Темп приросту, %	
	2017	2018	2019	за 2018-2019 рр.	за 2017-2019 рр.	за 2018-2019 рр.	за 2017-2019 рр.
Середньорічна вартість активів, тис. грн.	220843,0	273307,0	271594,0	-1713,0	50751,0	-0.6	23.0
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	18979.5	25205,0	26967,0	1762,0	7987.5	7.0	42.1
Середньорічна вартість власного капіталу, тис. грн.	23640,0	31105.5	34690.5	3585,0	11050.5	43962,0	46.7
Реалізовано продукції, тис. грн.	168803,0	357522,0	351327,0	-6195,0	182524,0	-1.7	108.1
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	117717,0	248844,0	258927,0	10083,0	141210,0	43834,0	120.0
Матеріальні витрати, тис. грн.	115450,0	278090,0	154807,0	-	123283,0	39357,0	-44.3
Витрати на оплату праці, тис. грн.	3248,0	9032,0	6034,0	-2998,0	2786,0	-33.2	85.8
Чисельність працюючих, чол.	93,0	118,0	145,0	27,0	52,0	44096,0	55.9
Чисельність промислово-виробничого персоналу, чол.	78,0	104,0	130,0	26,0	52,0	25,0	66.7
Чистий прибуток, тис. грн.	2482,0	3182,0	4649,0	1467,0	2167,0	46.1	87.3
Фондовіддача	44082,0	43875,0	13,0	-1.2	43834,0	-8.2	46.5
Фондомісткість	0.1	0.1	0.1	0.01	-0.04	44082,0	-31.7
Фондоозброєність	243.3	242.4	207.4	-34.9	-35.9	-14.4	-14.7
Продуктивність праці промислово-виробничого персоналу, тис.грн./чол.	2164.1	3437.7	2702.5	-735.2	538.4	-21.4	44098,0
Матеріаломісткість	85.0	86.0	86.0	-0.03	1.0	-0.03	43862,0

продукції, %							
Середня заробітна плата, грн.	2910.4	6378.5	3467.8	-2910.7	557.4	-45.6	43880.0
Рентабельність продукції, %	43832.0	43891.0	44044.0	0.5	-0.3	40.4	-14.8
Рентабельність активів, %	43831.0	43862.0	44013.0	0.5	0.6	47.0	52.3
Рентабельність власного капіталу, %	43961.0	43871.0	43934.0	43864.0	44076.0	31.0	44009.0

За даними таблиці видно, що середньорічна вартість капіталу в 2019 році становить 271594 тис. грн. Це на 1713 тис. грн. менше минулорічного показника, (темپ приросту становить -0.6%), а в порівнянні із показником за 2017 рік вартість активів збільшилася на 50751 тис. грн. (темپ приросту активів ПАТ "Південна винокурня" за 2017-2019 роки становить 23.0%).

Середньорічна вартість основних засобів (за первісною оцінкою) становить в 2019 році 26967 тис. грн. За останній рік вартість основних засобів збільшилася на 1762 тис. грн. (темп приросту основних засобів за останній рік склав 7.0%). У порівнянні із 2017 роком, вартість основних засобів збільшилася на 7987.5 тис. грн. (темп приросту за 2017-2019 роки становить 42.1%). Середньорічна вартість власного капіталу склала в 2019 році 34690.5 тис. грн. За останній рік власний капітал зріс на 3585 тис. грн. (темп приросту за останній рік склав 11.5%). У порівнянні із показником за 2017 рік, власний капітал зріс на 11050.5 тис. грн. (темп приросту становить 46.7%).

Виручка від реалізації в 2019 році склала 351327 тис. грн. За останній рік обсяг збуту впав на 6195 тис. грн. (темп приросту за останній рік склав -1.7%). У порівнянні із показником за 2017 рік, обсяг реалізації зріс на 182524 тис. грн. (темп приросту становить 108.1%). Порівнюючи темпи приросту активів, основних засобів, власного капіталу та виручки від реалізації, ми бачимо, що найбільший приріст має середньорічна вартість власного капіталу (11.5%). За 2018-2019 роки темп приросту власного капіталу більший темпа приросту основних засобів. Цей показник є позитивним, оскільки основні засоби

нарощуються за рахунок власних джерел фінансування. Порівнюючи темп приросту власного капіталу із активами, ми бачимо, що темп приросту власного капіталу більший темпа приросту активів - це хороший показник. Виручка від реалізації зростає меншими темпами, ніж активи підприємства. Це говорить про те, що інвестиції підприємства в капітал не окуповуються повною мірою.

На рис. 2.1 наведено порівняння темпів приросту активів, основних засобів, власного капіталу та виручки від реалізації за 2018-2019 роки.

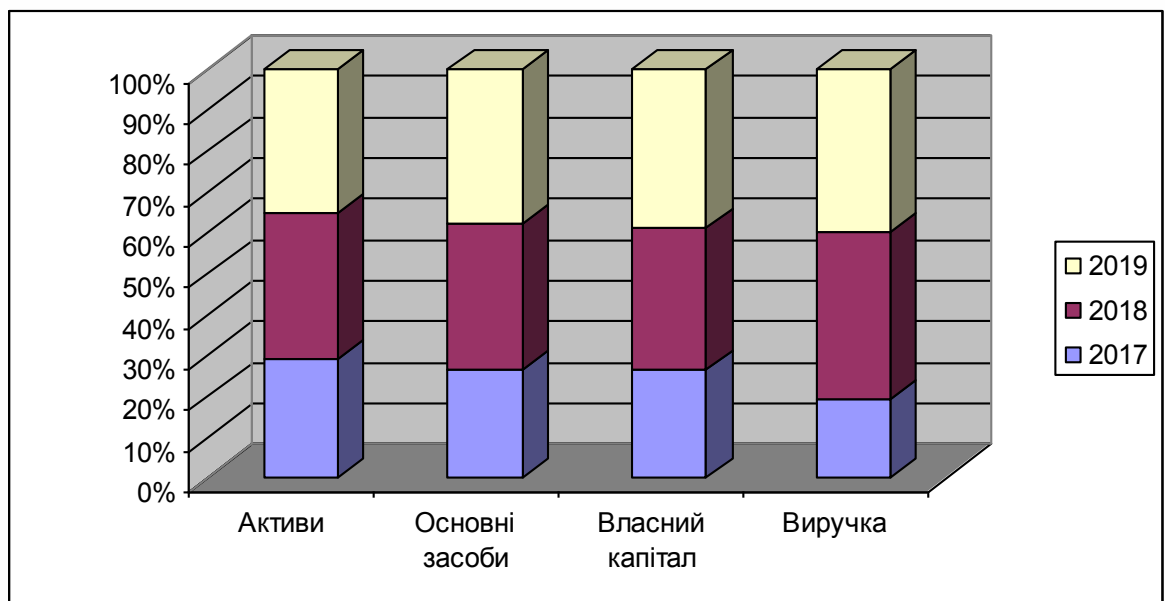

Рис. 2.1 Порівняння темпів приросту активів, основних засобів, власного капіталу та виручки від реалізації ПАТ "Південна винокурня"

Основними показниками, що характеризують ефективність використання основних засобів та забезпечення ними, є фондівдача, фондомісткість та фондоозброєність. Проаналізуємо їх. Показник фондівдачі склав в 2019 році 13.0. Темп приросту за останній рік становить -8.2%, що є негативним фактором для досліджуваного підприємства. Фондомісткість - показник, обернений до фондівдачі. В 2019 році він склав 0.1. Темп приросту показника за останній рік складає

8.9%, а за 2017-2019 роки - -31.7%. Фондоозброєність становить в 2019 році 207.4 тис. грн. на одного працюючого. Даний показник у порівнянні із 2018 роком зменшився на 34.9 тис. грн., а у порівнянні із показником за 2017 рік зменшився на 35.9 тис. грн.

Чисельність персоналу становить в 2019 році 145 чол., з них промислово-виробничого персоналу 130 чол. (89.7%). За останній рік чисельність працюючих збільшилася на 27 чол. Підприємство збільшило число працюючих через збільшення обсягів виробництва. Негативним фактором є зменшення продуктивності праці персоналу. За останній рік вона впала на 606.9 тис. грн. Продуктивність промислово-виробничого персоналу впала на 735.2 тис. грн. Зазначимо, що фонд оплати праці за останній рік зменшився, що пов'язано із зменшенням числа працюючих на підприємстві. За період з 2018 по 2019 роки темп приросту фонду оплати праці склав -33.2%, середньомісячної заробітної плати -45.6%, а продуктивності праці -20.0%, що є позитивним фактором і свідчить про покращення використання трудових ресурсів на підприємстві.

Порівняння зміни фонду оплати праці та продуктивності праці наведено в рис.2.2.

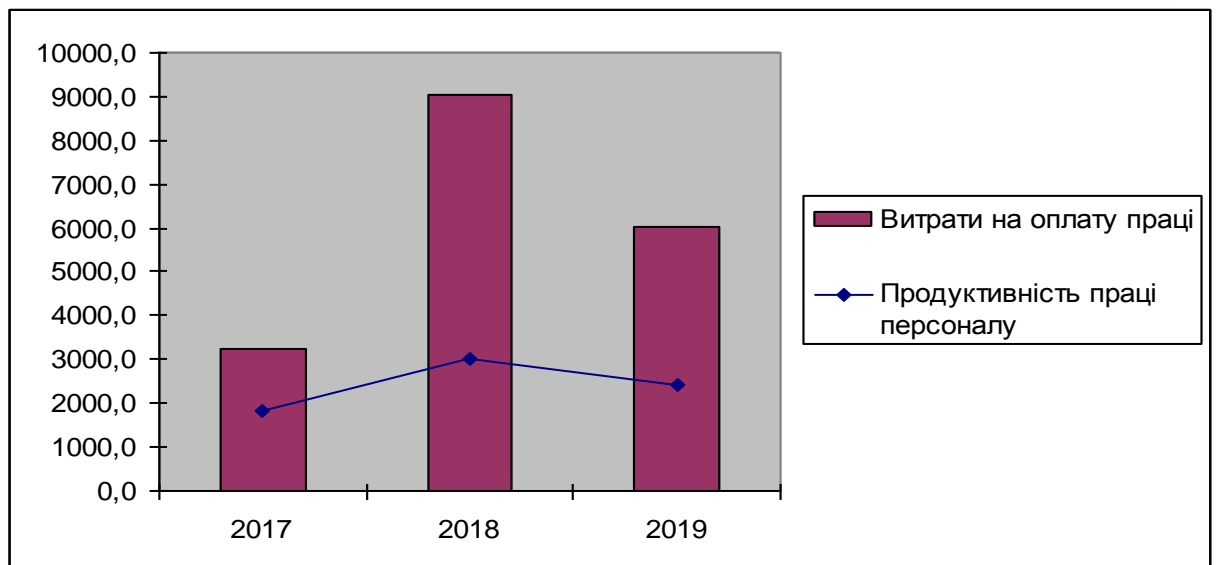

Рис.2.2. Порівняння зміни фонду оплати праці та продуктивності праці ПАТ "Південна винокурня"

Показники рентабельності за останній рік покращилися. Так, рентабельність продукції за останній рік збільшилася на 0.5% і склала в 2019 році 1.8%. Рентабельність активів за останній рік збільшилася на 0.5% і склала в 2019 році 0.5%, рентабельність власного капіталу за останній рік збільшилася на 3.2% і склала в 2019 році 13.4%.

2.2. Оцінка фінансово стану ПАТ «Південна винокурня»

Проведемо аналіз фінансових результатів ПАТ "Південна винокурня" за 2017-2019 рр. Почнемо із аналізу доходів в таблиці 2.2.

Таблиця 2.

Аналіз динаміки доходів ПАТ "ПІВДЕННА ВИНОКУРНЯ" за 2017-2019 роки (тис.грн.)

Вид доходу	За рік, тис. грн.			Абсолютне відхилення, 2019 до...		Темп приросту, %, 2019 до...		Відхилення питомої ваги, %, 2019 до...	
	2017	2018	2019	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Чистий дохід	168803	357522	351327	-6 195	182524	-1.7	108.1	0.9	-0.1
Інші операційні доходи	608,	4228	1244	-2 984	636	-70.6	104.6	-0.8	-0.01
Інші фінансові доходи	863	2444	2053	-391	1190	-16.0	137.9	-0.1	0.1
Всього доходи	170274	364194	354624	-9 570	184350	-2.6	108.3	x	x

Чистий дохід в 2019 році склав 351327 тис. грн., що на 6195 тис. грн. менше значення 2018 року. Темп приросту за останній рік склав - 1.7%. У порівнянні із показником за 2017 рік чистий дохід збільшився на 182524 тис. грн., а темп приросту за 2017-2019 роки склав 108.1%. Питома вага чистого доходу в доходах підприємства в 2019 році склала 99.1%. Інші операційні доходи склали в 2019 році 1244 тис. грн., що на 2984 тис. грн. менше значення 2018 року. Темп приросту за останній рік склав -70.6%. У порівнянні із показником за 2017 рік інші операційні доходи збільшилися на 636 тис. грн. (темп приросту склав 104.6%).

Питома вага інших операційних доходів в доходах підприємства в 2019 році склала 0.4%.

Інші фінансові доходи в 2019 році склали 2053 тис. грн., що на 391 тис. грн. менше значення 2018 року. Темп приросту за останній рік склав -16.0%. У порівнянні із показником за 2017 рік інші фінансові доходи збільшилися на 1190 тис. грн. Питома вага інших фінансових доходів в доходах підприємства в 2019 році склала 0.6%.

Загальна сума доходів в 2019 році становила 354624 тис. грн., що на 9570 тис. грн. менше значення 2018 року. Темп приросту за останній рік склав -2.6%. У порівнянні із показником за 2017 рік загальна сума доходів збільшилася на 184350 тис. грн.

Проведемо аналіз витрат досліджуваного підприємства в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Аналіз динаміки витрат ПАТ "Південна винокурня" за 2017-2019 роки

Вид доходу	За рік, тис. грн.			Абсолютне відхилення, 2019 до...		Темп приросту, %, 2019 до...		Відхилення питомої ваги, %, 2019 до...	
	2017	2018	2019	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Собівартість реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	117717	248844	258927	10083	141210	43834	120	43835	43985
Адміністративні витрати	1982,0	3691	4514	823	2532	43912	127	0.3	0.1
Витрати на збут	27735	89522	60297	-29225	32562	-32.6	117.4	-7.6	0.6
Інші операційні витрати	4730	4975	9982	5007	5252	100.6	111	43952	0.02
Фінансові витрати	13956	12542	14601	2059	645	43937,0	43986	0.7	-4.2
Інші витрати	568	695	658	-37	90	-5.3	44058	0.00	-0.2
Всього витрати	166688	360269	348979	-11290	182291	-3.1	109.4	x	x

Собівартість реалізації продукції в 2019 році становила 258927 тис. грн., що на 10083 тис. грн. більше значення 2018 року. Темп

приросту за 2018-2019 роки склав 4.1%. У порівнянні із показником за 2017 рік собівартість реалізації продукції збільшилася на 141210 тис. грн., а темп приросту за цей період склав 120.0%. Питома вага собівартості реалізації у загальних витратах підприємства в 2019 році склала 74.2%.

Адміністративні витрати склали в 2019 році 4514 тис. грн., що на 823 тис. грн. більше значення попереднього року. Темп приросту за останній рік склав 22.3%. У порівнянні із показником за 2017 рік адміністративні витрати збільшилися на 2532 тис. грн., за період з 2017 по 2019 роки темп приросту адміністративних витрат склав 127.7%. Питома вага адміністративних витрат у загальній їх сумі в 2019 році склала 1.3%.

Динаміка доходів та витрат відображена на рис.2.3.

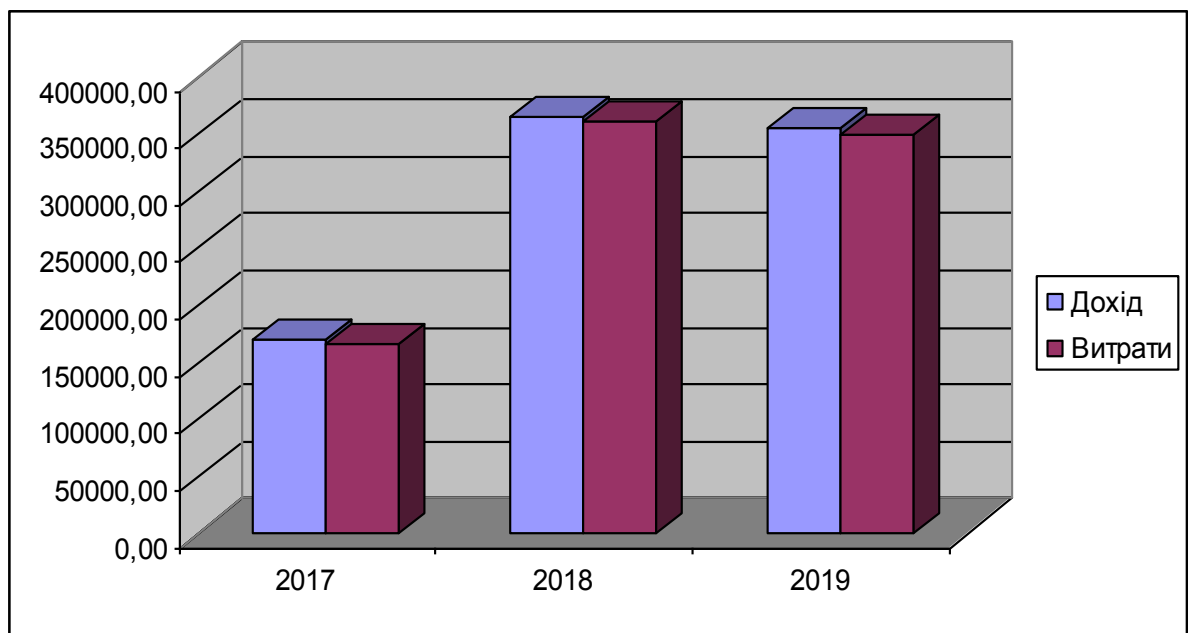

Рис.2.3. Динаміка доходів та витрат за 2017-2019 р.р.

Витрати на збут в 2019 році склали 60297 тис. грн., що на 29225 тис. грн. менше значення 2018 року. Темп приросту за останній рік склав -32.6%. У порівнянні із показником за 2017 рік витрати на збут збільшилися на 32562 тис. грн., темп приросту за цей період склав

117.4%. Питома вага витрат на збут у витратах підприємства в 2019 році склала 17.3%.

Інші операційні витрати в 2019 році склали 9982 тис. грн., що на 5007 тис. грн. більше значення 2018 року. Темп приросту за останній рік склав 100.6%. У порівнянні із показником за 2017 рік інші операційні витрати збільшилися на 5252 тис. грн. Питома вага інших операційних витрат у витратах підприємства в 2019 році склала 2.9%.

Фінансові витрати в 2019 році склали 14601 тис. грн., що на 2059 тис. грн. більше значення 2018 року. Темп приросту за останній рік склав 16.4%. У порівнянні із показником за 2017 рік фінансові витрати збільшилися на 645 тис. грн. Питома вага фінансових витрат у витратах підприємства в 2019 році склала 4.2%.

Інші витрати в 2019 році склали 658 тис. грн., що на 37 тис. грн. менше значення 2018 року. Темп приросту за останній рік склав -5.3%. У порівнянні із показником за 2017 рік інші витрати збільшилися на 90 тис. грн. Питома вага інших витрат у витратах підприємства в 2019 році склала 0.2%.

Загальна сума витрат в 2019 році склала 348979 тис. грн., що на 11290 тис. грн. менше значення 2018 року. Темп приросту за останній рік склав -3.1%. У порівнянні із показником за 2017 рік загальна сума витрат збільшилася на 182291 тис. грн., темп приросту витрат за 2 роки склав 109.4%.

Проаналізуємо структуру операційних витрат ПАТ "Південна винокурня" за елементами в табл. 2.4.

Таблиця 2.4.

Аналіз динаміки та структури операційних витрат ПАТ "Південна винокурня" за 2017-2019 р.р.

Вид доходу	За рік, тис. грн.	Абсолютне відхилення, 2019 до...	Темп приросту, %, 2019 до...	Відхилення питомої ваги, %, 2019 до...
------------	-------------------	----------------------------------	------------------------------	--

	2017	2018	2019	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Матеріальні витрати	115450	278090	154807	- 123283	39357	-44.3	34.1	-0.03	1.0
Витрати на оплату праці	3248	9032	6034	-2998	2786	-33.2	85.8	0.6	1.0
Витрати на соціальне страхування	1190	1987	1328	-659	138	-33.2	43993	0.1	-0.1
Амортизація	887	2080	1712	-368	825	-17.7	93.0	0.3	0.3
Інші витрати	15049	32069	16127	-15942	1078	-49.7	43868	-1.0	-2.1
Всього витрат	135824	323258	180008	- 143250	44184	-44.3	32.5	x	x

Матеріальні витрати в 2019 році склали 154807 тис. грн., що на 123283 тис. грн. менше значення 2018 року. Темп приросту за останній рік склав -44.3%. У порівнянні із показником за 2017 рік матеріальні витрати збільшилися на 39357 тис. грн. Питома вага матеріальних витрат в загальній сумі операційних витрат підприємства в 2019 році склала 86.0%.

Витрати на оплату праці в 2019 році склали 6034 тис. грн., що на 2998 тис. грн. менше значення 2018 року. Темп приросту за останній рік склав -33.2%. У порівнянні із показником за 2017 рік витрати на оплату праці збільшилися на 2786 тис. грн. Питома вага витрат на оплату праці в загальній сумі операційних витрат підприємства в 2019 році склала 3.4%.

Витрати на соціальне страхування в 2019 році склали 1328 тис. грн., що на 659 тис. грн. менше значення 2018 року. Темп приросту за останній рік склав -33.2%. У порівнянні із показником за 2017 рік витрати на соціальне страхування збільшилися на 138 тис. грн. Питома вага витрат на соціальне страхування в загальній сумі операційних витрат підприємства в 2019 році склала 0.7%.

Амортизаційні витрати в 2019 році склали 1712 тис. грн., що на 368 тис. грн. менше значення 2018 року. Темп приросту за останній рік склав -17.7%. У порівнянні із показником за 2017 рік амортизаційні

витрати збільшилися на 825 тис. грн. Питома вага амортизаційних витрат в загальній сумі операційних витрат підприємства в 2019 році склала 1.0%.

Інші витрати в 2019 році склали 16127 тис. грн., що на 15942 тис. грн. менше значення 2018 року. Темп приросту за останній рік склав - 49.7%. У порівнянні із показником за 2017 рік інші витрати збільшилися на 1078 тис. грн. Питома вага інших витрат операційної діяльності в загальній сумі операційних витрат підприємства в 2019 році склала 9.0%.

Розглянемо структуру витрат ПАТ "Південна винокурня" на рис. 2.4.

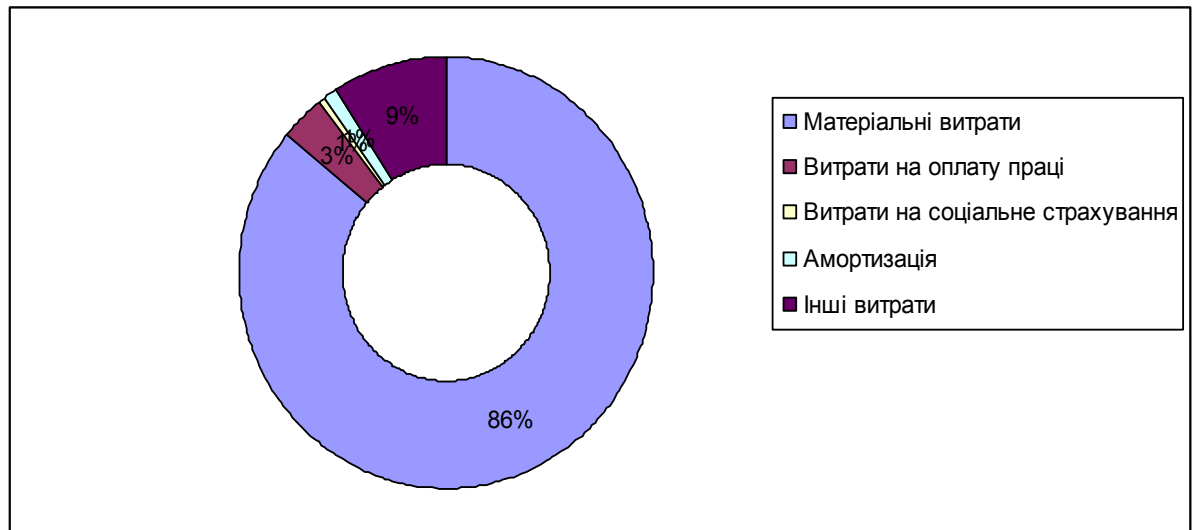

Рис. 2.4. Структура операційних витрат ПАТ "Південна винокурня" за 2019 р.

Загальна сума витрат в 2019 році становила 180008 тис. грн., що на 143250 тис. грн. менше значення 2018 року. Темп приросту за останній рік склав -44.3%. У порівнянні із показником за 2017 рік загальна сума витрат збільшилася на 44184 тис. грн.

Проаналізуємо формування прибутку та його динаміку в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Формування прибутку ПАТ "Південна винокурня" за 2017-2019 роки

Показник	За рік, тис. грн.			Абсолютне відхилення, ±		Темп приросту, %	
	2017	2018	2019	2019 від 2018 рр.	2019 від 2017 рр.	2019 від 2018 рр.	2019 від 2017 рр.
Доходи	170274	364194	354624	-9570	184350	-2.6	108.3
Витрати	166688	360269	348979	-11290	182291	-3.1	109.4
Прибуток до оподаткування	3586	3925	5645	1720	2059	43.8	57.4
Податок на прибуток	1104	743	996	253	-108	34.1	-9.8
Чистий прибуток	2482	3182	4649	1467	2167	46.1	87.3

За даними таблиці бачимо, що прибуток до оподаткування в 2019 році склав 5645 тис. грн. (354624 - 348979), що на 1720 тис. грн. більше значення 2018 року. Темп приросту прибутку до оподаткування за останній рік склав 1720%. У порівнянні із показником за 2017 рік прибуток до оподаткування збільшився на 2059 тис. грн. Податок на прибуток в 2019 році склав 996 тис. грн., що на 253 тис. грн. більше значення 2018 року.

Отже, чистий прибуток в 2019 році склав 4649 тис. грн., що на 1467 тис. грн. більше значення 2018 року. Темп приросту за останній рік склав 1467%. У порівнянні із показником за 2017 рік чистий прибуток збільшився на 2167 тис. грн., а темп його приросту за 2 роки склав 87.3%.

Проведемо коефіцієнтний аналіз ліквідності ПАТ "Південна винокурня" за 2017-2019 роки в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6.

Аналіз показників ліквідності ПАТ "Південна винокурня"

Показники	На кінець року			Абсолютне відхилення, ±	
	2017	2018	2019	2019-2018 рр.	2019-2017 рр.

Коефіцієнт покриття (поточної, загальної ліквідності)	43831	43831	43831	0.03	0.04
Коефіцієнт швидкої (термінової) ліквідності	0.6	0.4	0.4	0.01	-0.1
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0.03	0.1	0.1	-0.04	0.04
Чистий оборотний капітал	15245	19001	22203	3202	6958

Отже, на кінець 2019 року коефіцієнт покриття становить 1.1 (239826 / 217623). Даний показник є нижчим нормованого показника (2-2,5). За останній рік коефіцієнт покриття збільшився на 0.03, що є позитивним фактором. У порівнянні із показником на кінець 2017 року даний показник збільшився на 0.04.

На кінець 2019 року коефіцієнт швидкої ліквідності становить 0.4. Даний показник є низьким і свідчить про те, що за рахунок середньоліквідних активів підприємство не може погасити короткостророві зобов'язання в поточному році тільки на 43.9%. За останній рік коефіцієнт швидкої ліквідності збільшився на 0.01, що є позитивним фактором. У порівнянні із показником на кінець 2017 року даний показник зменшився на 0.1. А коефіцієнт абсолютної ліквідності становить 0.1. Даний показник є нормальним для досліджуваного підприємства. За останній рік коефіцієнт абсолютної ліквідності зменшився на 0.04, що є негативним фактором. У порівнянні із показником на кінець 2017 року даний показник збільшився на 0.04.

Таблиця 2.7.

Аналіз показників фінансового стану та платоспроможності

ПАТ "Південна винокурня" за 2017-2019 роки

Показники	На кінець року			Абсолютне відхилення, ±	
	2017	2018	2019	2019 від 2018 рр.	2019 від 2017 рр.
Коефіцієнт фінансової незалежності	0.1	0.1	0.1	0.03	0.03
Коефіцієнт фінансової стійкості	0.1	0.1	0.1	0.03	0.03

Коефіцієнт фінансової залежності	0.9	0.9	0.9	-0.03	-0.03
Коефіцієнт фінансового ризику (фінансового лівериджу)	7,9	7,7	6.0	-1.7	-1.9
Коефіцієнт загальної платоспроможності	1,1	1,2	1,2	0.04	0.04
Коефіцієнт поточної платоспроможності	0.03	0.1	0.1	-0.04	0.04
Коефіцієнт участі акціонерного капіталу	0.04	0.03	0.04	0.00	0.00

Коефіцієнт платоспроможності становить на кінець 2019 року становить 0.1. Даний показник є низьким і свідчить про те, що власний капітал не становить більшої частини майна. За останній рік значення показника збільшилося на 0.03, а у порівнянні із 2017 роком, значення показника платоспроможності збільшилося на 0.03.

Коефіцієнт фінансової стійкості становить на кінець 2019 року 0.1. Даний показник є нижчим рекомендованого рівня (0,6), що є негативним фактором. За останній рік досліджуваній показник збільшився на 0.03, а в порівнянні із показником за 2017 рік - збільшився на 0.03.

Коефіцієнт фінансової залежності склав на кінець 2019 року 0.9. У порівнянні із показником за 2018 рік значення показника зменшилося на 0.03, а в порівнянні із показником за 2017 рік значення коефіцієнта фінансової залежності зменшилося на 0.03.

Коефіцієнт фінансового лівериджу склав на кінець 2019 року 6.0. У порівнянні із 2018 роком, значення показника зменшилося на 1.7, а в порівнянні із показником за 2017 рік значення коефіцієнта фінансового лівериджу зменшилося на 1.9.

Коефіцієнт загальної платоспроможності склав на кінець 2019 року 1.2. У порівнянні із 2018 роком, значення показника зросло на 0.04, а в порівнянні із показником за 2017 рік значення коефіцієнта загальної платоспроможності зросло на 0.04.

Коефіцієнт поточної платоспроможності склав на кінець 2019 року 0.1. У порівнянні із 2018 роком, значення показника зменшилося на 0.04, а в порівнянні із показником за 2017 рік значення коефіцієнта поточної платоспроможності зросло на 0.04.

Коефіцієнт участі акціонерного капіталу склав в 2019 році 0.04, цей показник являється сталим протягом досліджуваного періоду.

Підсумовуючи дослідження зазначимо, що фінансовий стан підприємства є нестійким і потребує подальшого удосконалення, про що свідчить значення показника фінансової стійкості 0.1.

Проведемо аналіз ефективності використання основного та оборотного капіталу в табл. 2.8.

Таблиця 2.8.

Аналіз показників ефективності використання основного та оборотного капіталу ПАТ "Південна винокурня"

Показники	На кінець року			Абсолютне відхилення, ±	
	2017	2018	2019	2019 від 2018 рр.	2019 від 2017 рр.
Частка основного капіталу у власному	0.5	0.4	0.4	-0.03	-0.1
Коефіцієнт модернізації	0.5	0.5	0.5	0.03	0.1
Коефіцієнт реальної вартості майна виробничого призначення	0.5	0.6	0.6	0.00	0.1
Власний оборотний капітал	15245	19001	22203	3202	6958
Коефіцієнт маневреності власних коштів	0.5	0.6	0.6	0.1	0.04
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	0.1	0.1	0.1	0.02	0.03

За даними аналізу ми бачимо, що частка основного капіталу у власному становить на кінець 2019 року 0.4. За останній рік показник збільшився на 0.03, а в порівнянні із значенням на кінець 2017 року, показник збільшився на 0.1. Коефіцієнт модернізації становить на кінець 2019 року 0.5. За останній рік показник збільшився на 0.03, а в

порівнянні із значенням на кінець 2017 року, показник збільшився на 0.1. Коефіцієнт реальної вартості майна виробничого призначення становить на кінець 2019 року 0.6. За останній рік показник зменшився на 0.00, а в порівнянні із значенням на кінець 2017 року, показник зменшився на 0.1.

Власний оборотний капітал становить на кінець 2019 року 22203 тис. грн. За останній рік вартість власного оборотного капіталу збільшилася на 3202 тис. грн., а у порівнянні із значенням за 2017 рік збільшилася на 6958 тис. грн., що є позитивним фактором.

Коефіцієнт маневреності власних коштів становить на кінець 2019 року 0.6. За останній рік показник збільшився на 0.1 тис. грн., а у порівнянні із значенням за 2017 рік збільшився на 0.04 тис. грн., що є позитивним фактором.

Коефіцієнт забезпеченості власним оборотним капіталом становить на кінець 2019 року 0.1. За останній рік показник збільшився на 0.02 тис. грн., а у порівнянні із значенням за 2017 рік збільшився на 0.03 тис. грн., що є позитивним фактором.

Підсумовуючи дослідження зазначимо, що основний капітал сформований за рахунок власних джерел фінансування. Основні засоби застарівають, і їх ефективність щороку зменшується, тому потрібно проводити інвестування в оновлення основного капіталу.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Стратегія поліпшення фінансового стану підприємства

Аналіз фінансового стану підприємства дозволяє виділити проблеми і труднощі, що виникають у фінансовому стані організації, які мають три основних прояви:

1. Дефіцит коштів і низька платоспроможність - означає, що у підприємства не вистачає коштів для своєчасного погашення зобов'язань. Індикаторами низької платоспроможності є незадовільні показники ліквідності, прострочена кредиторська заборгованість, наднормативні заборгованості перед бюджетом, персоналом і кредитними організаціями.

2. Недостатня віддача на вкладений в підприємство капітал (недостатнє задоволення інтересів власника; низька рентабельність) - це означає, що власник отримує доходи, які не відповідають своїм

вкладенням, що може бути обумовлено низькою якістю роботи менеджменту організації.

3. Низька фінансова стійкість - означає високу залежність підприємства від кредиторів, можливість втрати самостійності (незалежності).

Горелик О.М. та Філіппова О.А. виділяють дві глобальні причини проблем і труднощів, що виникають у фінансовому стані підприємства:

- відсутність потенційних можливостей зберігати прийнятний рівень фінансового стану (або низькі обсяги одержуваного прибутку);
- нераціональне управління результатами діяльності (нераціональне управління фінансами).

Потенційна можливість підприємства підтримувати необхідний фінансовий стан визначається розміром і складом фінансового результату. Обсяг прибутку підприємства визначається ціною і обсягом реалізації товарів, рівнем виробничих витрат і доходів від інших видів діяльності (рис. 3.1).

Рис 3.1. Причини зниження фінансового результату підприємства

Потенційна можливість підприємства досягати прийнятне фінансовий стан визначається обсягом одержуваної прибутку. До основних складових, що визначає обсяг прибутку підприємства, відносяться ціни і обсяги реалізації продукції, рівень виробничих витрат і доходи від інших видів діяльності, тобто не тільки внутрішні чинники. Такі як активність відділу маркетингу або збутової служби, адекватна цінова політика, високі витрати (пов'язані з впровадженням нових технологій), а й зовнішні чинники, до яких можна віднести наявність платоспроможного попиту на продукцію фірми.

На окрему увагу заслуговує аналіз витрат підприємства. Однією з можливих причин високих витрат є високі ціни на сировину, матеріали, комплектуючі, послуги, що встановлюються постачальниками. У цьому зниження витрат можливе тільки через пошук альтернативних постачальників, замінників сировини і т.д. Причиною виникнення високих витрат можуть бути не тільки постачальники, але і саме підприємство. Зокрема, високі витрати на електроенергію, опалення, споживання води можуть виникати в зв'язку з відсутністю контролю за витрачанням ресурсів. Наприклад, для невеликих компаній істотними витратами можуть бути телефонні рахунки, витрати на відрядження і т.п. В цьому випадку зниження витрат можна домогтися впровадженням процедури контролю. У деяких випадках надмірні витрати виникають через недозагруженности виробничих потужностей, що вимагає скорочення фондів і веде до зниження постійних витрат (наприклад, висновки непрофільних підрозділів на аутсорсинг).

Ще однією причиною зниження прибутку може бути високий рівень штрафів, пені за прострочені заборгованості або зриви контрактів, витрати невиробничого характеру.

На основі аналізу наукових підходів до аналізу фінансового стану можна виділити три основні складові, які відносяться до галузі

управління результатами діяльності організації: це управління оборотними коштами (оборотним капіталом), управління інвестиційною політикою і управління структурою джерел фінансування. Розглянемо їх послідовно.

Інвестиційна політика. Компанія може здійснити капітальні вкладення в будівництво виробничих приміщень, придбання обладнання, придбання інших підприємств, що підвищують фінансові можливості компанії. Такі інвестиційні вкладення можуть бути однією з причин погіршення фінансового стану організації, оскільки відбувається довгострокове вилучення капіталу і скорочуються можливості самофінансування і мобілізації грошових коштів.

Управління оборотними коштами. Для багатьох діючих підприємств причина фінансових труднощів полягає в нераціональному управлінні оборотними коштами. Існує кілька причин такого становища:

- високий рівень товарно-матеріальних запасів, які виводять кошти з обороту. Причинами акумулювання товарно-матеріальних запасів є, як правило, оптові закупівлі з метою зниження вартості сировини, або неефективність роботи служби постачання. Ефективним засобом поліпшення фінансових показників компанії є формування ланцюжків поставок і політика управління запасами.

- велика дебіторська заборгованість - проблема багатьох підприємств в сучасній ринковій економіці. Для управління дебіторською заборгованістю можна використовувати не тільки юридичні (контрактні форми контролю), а й організаційні заходи оптимізації дебіторської заборгованості, до яких ведення реєстру покупців, облік дати виставлення і оплати рахунку, контакт з відповідальними особами у контрагентів.

Управління структурою джерел фінансування - найважливішим фактором визначальним фінансовий стан підприємства є баланс власного і позикового капіталу. Надмірне залучення позикового капіталу

може підвищити витрати підприємства, знижуючи ефективність фінансової діяльності.

Найважливішою частиною поліпшень фінансового стану підприємства є визначення причин зниження фінансових показників, що не завжди обумовлено якістю самого фінансового аналізу. Необхідно уточнення і розуміння причин формування даного фінансового стану: внутрішні чинники підприємства або фактори зовнішнього середовища.

Система факторів, що впливають на фінансовий стан підприємства, показана на рис. 3.2.

Рис. 3.2. Фактори впливу на фінансовий стан підприємства

Прогнозування фінансового стану підприємства завжди має здійснюватися після комплексного аналізу з метою визначення перспективного фінансового стану в найближчому майбутньому і, як наслідок, розробки відповідних заходів. Прогнозування руху грошових

коштів є найважливішою складовою прогнозування фінансового стану в цілому.

Достовірність, точність, обґрунтованість використовуваних методів забезпечує ефективність системи прогнозування в цілому. Реалізація перерахованих вище напрямків дозволить поліпшити фінансовий стан підприємства. За допомогою фінансового аналізу можна об'єктивно оцінити внутрішні і зовнішні відносини аналізованого об'єкта: охарактеризувати його платоспроможність, ефективність і прибутковість діяльності, перспективи розвитку, а потім по його результатам прийняти обґрунтовані рішення. Як правило, до недавніх пір, фінансовий аналіз компанії існував не в повному своєму обсязі, і управління багатьох російських компаній було побудовано, перш за все, на довірі. Але у важкій фінансово-економічній ситуації країни, багато компаній, а саме власники компаній, відчули, що управління їх бізнесом не ефективно.

3.2. Заходи щодо підвищення ефективності господарської діяльності ПАТ «Південна винокурня»

Причинами фінансової нестійкості ПАТ «Південна винокурня» є: наявність основних засобів, не використаних у виробництві; наявність простроченої та сумнівної дебіторської заборгованості; наявність наднормативних запасів товарно-матеріальних цінностей; збитковість роботи підприємства або його низька рентабельність.

Основні завдання щодо поліпшення фінансового стану ПАТ «Південна винокурня»:

- Забезпечення планомірного надходження і витрачання грошових ресурсів відповідно до платіжного календаря;

- Суворе виконання розрахункової дисципліни: своєчасне надання розрахункових документів покупцям і замовникам; своєчасне перерахування коштів постачальникам;
- Досягнення оптимальних пропорцій власного і позикового капіталу;
- Своєчасне виявлення і усунення недоліків фінансової діяльності підприємства і пошук додаткових резервів;
- Прогнозування фінансових результатів діяльності підприємства, виходячи з реальних умов господарської діяльності і наявності власного капіталу;
- Розробка заходів щодо підвищення ефективності використання фінансових ресурсів підприємства.

Для усунення неплатоспроможності застосовують наступний комплекс заходів:

- оптимізація організаційної структури та скорочення постійних витрат;
- відстрочка та реструктуризація по можливості кредиторської заборгованості;
- проведення претензійно-позовної роботи з покупцями і замовниками за прострочення платежів;
- прискорення оборотності дебіторської заборгованості за рахунок скорочення періоду кредитування, по сумнівній дебіторській заборгованості;
- вжиття заходів щодо збільшення рівня оплати грошовими коштами шляхом використання прибуткового портфеля замовлень;
- введення в практику взаємовідносин зі споживачами-неплатниками можливості індексації прострочених платежів з метою забезпечення захисту грошових коштів від інфляції і

підвищення зацікавленості покупців і замовників в своєчасних розрахунках;

- розробка і введення додаткового стимулювання працівників шляхом введення договорів із гнучкими умовами оплати;
- звернення до суду з метою повернення, а також з метою віднесення дебіторської заборгованості на валові витрати, відповідно до чинного на даний момент законодавства про оподаткування прибутку.

Відновлення фінансової стійкості буде досягнуто у разі, коли рівень генерування власних фінансових ресурсів (позитивного грошового потоку) буде не менше рівня споживання фінансових ресурсів (негативного грошового потоку) в процесі розвитку.

Для досягнення фінансової рівноваги необхідно реалізувати наступні заходи: прискорення оборотності активів, за рахунок скорочення наднормативних активів за видами (виробничі запаси, запаси готової продукції, необоротні активи), прискорення оборотності активів веде до скорочення потреби в них; зростання частки чистого прибутку для виробничого розвитку; оптимізація податкового преса на господарський процес в результаті використання легальних схем зниження бази і ставок оподаткування; зростання чистого доходу за рахунок просування продукції на ринок; реалізація зношеного і невикористаного устаткування; зростання рентабельності продукції за рахунок використання ефективної цінової політики і ефекту операційного важеля; своєчасне виявлення і усунення недоліків фінансової діяльності підприємства і пошук додаткових резервів і інші.

Отже, застосування даного комплексу заходів дозволить ПАТ «Південна винокурня» дозволит відновити фінансову стійкість, стати конкурентоспроможним і привабливим для інвесторів.

ВИСНОВКИ

В результаті проведеного дослідження теоретичних та практичних аспектів удосконалення шляхів покращення фінансового стану підприємства можна зробити наступні висновки:

На основі аналізу різних підходів до визначення сутності фінансового стану підприємства встановлено, що фінансовий стан характеризує кругообіг капіталу підприємства, ефективність управління фінансовими та реальними активами, здатність підприємства залучати необхідні фінансові ресурси, що виражається в системі показників.

Головною метою аналізу фінансового стану є своєчасність виявлення і усунення недоліків у фінансовій діяльності, а також знаходження резервів поліпшення фінансового стану підприємства і його платоспроможності. Для досягнення зазначених цілей використовуються різні методи економічного аналізу. У сучасних умовах дуже часто використовуються рейтингові методи аналізу, основа яких була закладена за кордоном в моделях аналізу банкрутства підприємств. Сучасні рейтингові методи призначені не тільки для оцінки ймовірності банкрутства, а й для більш точної оцінки фінансового стану підприємства, з метою коригування стратегії його розвитку.

Управління фінансовим станом підприємства є складним та багатограним процесом, який вимає від топ-менеджерів прийняття правильних рішень щодо покращення фінансового стану та запобігання ймовірності банкрутства підприємства. Встановлено, що для прийняття зважених рішень керівник повинен сформувати ефективну систему управління фінансовим станом, яка здійснюється в 6 етапів: формування інформаційної бази, відбір аналітичних показників, оцінка фінансового стану підприємства, прогнозування показників фінансових коефіцієнтів, формування прогнозного балансу та надання рекомендацій щодо покращення фінансового стану підприємства. На основі наданих

рекомендацій керівник підприємства приймає зважені рішення щодо покращення фінансового стану, або переформатування виробничої діяльності підприємства.

ПАТ "Південна винокурня" є провідним та бюджетоутворюючим підприємством Олешківського району та Херсонської області. Завдяки продуманій виробничій і збутовій програмі, підприємство стало одним з лідерів по даному напрямку виготовлення продукції. Протягом останніх років основним пріоритетом ПАТ "Південна винокурня" є виробництво і реалізація вина і виноматеріалів. На сьогоднішній день підприємство виготовляє 17 найменувань вин. Продукція успішно реалізовується в 20 регіонах України. Темп приросту активів ПАТ "Південна винокурня" за 2017-2019 рр. становить 23.0%. За останній рік вартість основних засобів збільшилася на 1762 тис. грн. У порівнянні із 2017 р., вартість основних засобів збільшилася на 7987.5 тис. грн. За останній рік обсяг виручки від реалізації впав на 6195 тис. грн., але у порівнянні із показником за 2017 р., обсяг реалізації зріс на 182524 тис. грн. Показники рентабельності за останній рік покращилися. Рентабельність продукції за останній рік збільшилася на 0.5% і склала в 2019 році 1.8%. Рентабельність за останній рік збільшилася на 0.5% і склала в 2019 р. - 0.5%, рентабельність власного капіталу за останній рік збільшилася на 3.2% і склала - 13.4%.

Аналізуючи фінансовий стан ПАТ «Південна винокурня» встановлено, що його фінансовий стан є нестійким і потребує подальшого удосконалення, про що свідчить значення показника фінансової стійкості 0.1, який є нижчим рекомендованого рівня (0,6), що є негативним фактором. Крім того коефіцієнт платоспроможності є низьким (0,1); коефіцієнт фінансової залежності склав 0.9, який зменшився на 0.03 в порівнянні з 2018 р.; коефіцієнт фінансового левериджу склав 6.0, який зменшився на 1.7 в порівнянні з 2018 р.; коефіцієнт загальної платоспроможності склав 1.2. значення показника

зросло на 0.04. Причинами фінансової нестійкості ПАТ «Південна винокурня» є: наявність основних засобів, не використаних у виробництві; наявність простроченої та сумнівної дебіторської заборгованості; наявність наднормативних запасів товарно-матеріальних цінностей; збитковість роботи підприємства та його низька рентабельність.

В результаті виконаних розрахунків фінансового стану ПАТ «Південна винокурня» було розроблено стратегію поліпшення фінансового стану підприємства. На нестійкий фінансовий стан підприємства впливають наступні фактори: 1. Зовнішні: неплатежоспроможність дебіторів, зміна курсу валют, інфляція; 2. Внутрішні: склад і структура капіталу, склад і структура активів підприємства.

Для усунення неплатоспроможності підприємства потрібно застосувати наступний комплекс заходів: оптимізація організаційної структури та скорочення постійних витрат; відстрочка та реструктуризація по можливості кредиторської заборгованості; проведення претензійно-позовної роботи з покупцями і замовниками за прострочення платежів; прискорення оборотності дебіторської заборгованості за рахунок скорочення періоду кредитування, по сумнівній дебіторській заборгованості; вжиття заходів щодо збільшення рівня оплати грошовими коштами шляхом використання прибуткового портфеля замовлень; розробка і введення додаткового стимулювання працівників шляхом введення договорів із гнучкими умовами оплати.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безбородова Т.В. Сутність та необхідність аналізу фінансового стану // Економіка. Управління. Інновації. Випуск № 1 (11) - 2014. – С. 1-7
2. Білик М. Д. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. / Білик М. Д., Павловська О. В., Притуляк Н. М., Невмержицька Н. Ю.— К.: КНЕУ, 2005. — 592 с.
3. Горелик О.М Фінансовий аналіз з використанням ЕОМ: навчальний посібник / О.М. Горелик, О.А. Філіппова. - М.: КНОРУС, 2007. - 272 с., 2007
4. Дорошенко А.П. Проблеми діагностики кризового стану сучасних підприємств / А.П. Дорошенко // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Економіка. – 2013р. – вип. 17, ч.ІІІ. – С. 75-82
5. Дончак Л.Г., Ціхановська О.М. Ділова активність підприємства та шляхи її зміцнення / Л.Г. Дончак, О.М. Ціхановська // Економіка та управління підприємствами. – 2017. – Випуск 10. – С. 250-255
6. Іванілов О. С. Економіка підприємства [Текст] : підручник / О. С. Іванілов. - К. : Центр учбової літератури, 2009. - 728 с.
7. Карнаушенко А. С. Шляхи розвитку селенгу та лізингу у аграрних підприємствах України / А. С. Карнаушенко, В. С. Петренко // Вісник Одеського національного університету.- 2013.- Т. 18, Вип. 4/2.- С. 31-34.
8. Карнаушенко А. С. Розвиток фінансування інноваційної діяльності аграрних підприємств Херсонської області / А. С. Карнаушенко, В.С. Петренко // Вісник Одеського національного університету.- 2014.- Т. 19, Вип. 1/1.- С. 171-174.
9. Карпенко Г.В. Шляхи удосконалення фінансового стану підприємства / Г.В. Карпенко // Економіка держави. – 2010. – № 1. – С. 61–62.

10. Кірейцев Г.Г. Фінансовий менеджмент: [підручник] / Г.Г. Кірейцев. – Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2012. – 88 с.
11. Копчак Ю.С. Проблеми діагностики фінансового стану і стійкості функціонування підприємства / Ю. С. Копчак // Вісник СумДУ. – 2004. – № 9 (68). – С. 23–34. 162
12. Мармуль Л.О. Стратегічне позиціонування підприємств з іноземними інвестиціями в аграрній сфері економіки / Л.О. Мармуль, В.С. Петренко // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2017. – № 4 (40). – С. 43-48
13. Мошенський С.З., Олійник О.В. Економічний аналіз: Підручник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів. / За ред. д. е. н., проф., Заслуженого діяча науки і техніки України Ф.Ф. Бутинця. - 2-ге вид., доп. і перероб. - Житомир: ПП "Рута", 2007. - 704 с.
14. Мойсеєнко, Ірина Павлівна Інвестування : навчальний посібник / І.П. Мойсеєнко. Київ : Знання, 2006. 490 с. 163
15. Митяй О.В. Проектний аналіз: Навч. посіб. / О.В. Митяй. — К. : Знання, 2011. — 311 с.
16. Нелеп В.М. Планування на аграрному підприємстві: Підручник – 2-ге вид., перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2004. – 495 с.
17. Обущак Т.А. Сутність фінансового стану підприємства / Т. А. Обущак // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 9. – С. 92–100.
18. Онисько С.М., Марич П.М. Фінанси підприємств: Підручник для студентів вищих закладів освіти. - 2-ге видання, виправлене і доповнене. - Львів: «Магнолія Плюс», 2006. - 367 с
19. Отенко І. П Фінансовий аналіз : навчальний посібник / І. П. Отенко, Г. Ф. Азаренков, Г. А. Іващенко. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 156 с.

20. Пілецька С.Т. Система інформаційного забезпечення фінансової незалежності підприємств // Сталий розвиток економіки. – 2010. - №3. – С. 290- 295.

21. Петренко В.С. Факторний аналіз фінансової стійкості економічної безпеки спільних аграрних підприємств / В.С. Петренко // Економічний аналіз: зб. наук. пр. – Тернопіль: ВПЦ ТНЕУ «Економічна думка», 2017. – Т. 27. – № 4. – С. 255-260.

22. Петренко В.С. Конкурентоспроможність функціонування аграрних підприємств з іноземними інвестиціями / В.С. Петренко // Проблеми економіки. – № 1. – 2018. – С. 168-176.

23. Поддєрьогін А.М Фінанси підприємств: Підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. Поддєрьогін А.М. - 5-те вид., перероб. та доп. - К.: КНЕУ, 2006. - 546 с.

24. Руснак А.В. Страхування ризиків сільськогосподарських підприємств в Україні / А.В. Руснак, В.С. Петренко, А.С. Карнаушенко // Інвестиції: практика та досвід. Серія "Економічні Науки". – № 19. – 2018. – С. 5-11.

25. Руснак А.В. Legislative support of innovation activity in Ukraine: problems and ways to overcome them / В.С. Петренко, А.В. Руснак, А.С. Карнаушенко // Ефективна економіка електрон. наук.-практ. жур. – №10. – 2018.– Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2018/4.pdf

26. Скібіцька, Л. І. Антикризовий менеджмент [Текст]: навч. посібник / Л.І. Скібіцька, В.В. Матвеев, В.І. Щелкунов, С.М. Подреза. - К. : ЦУЛ, 2014. - 584 с.

27. Слав`юк, Р. А. Фінанси підприємств: підручник / Р. А. Слав`юк - К. : УБС НБУ : Знання, 2010. - 550 с.

28. Суліма Н. М., Економіка і фінанси підприємства [Текст] : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Л. М. Степасюк, Н. М. Суліма, О. В. Величко ; За ред.: В. К. Збарського, В. І.

Мацибори ; Національний університет біоресурсів і природокористування України. - К. : ЦП "Компринт", 2013. - 300 с.

29. Сороківська М. В. Фінанси підприємств : навч. посібник / М. В. Сороківська, Т. Я. Андрейків. - Львів: вид-во ЛКА, 2015. – 288 с.

30. Слав`юк, Р. А. Фінанси підприємств: підручник / Р. А. Слав`юк ; Національний банк України, Університет банківської справи. - К. : УБС НБУ : Знання, 2010. - 550 с.

31. Танклевська Н.С. Економічна сутність та види криптовалюти у світі / Н.С. Танклевська, В.С. Петренко, А.С. Карнаушенко // Наук.-Виробничій Журнал «Бізнес навігатор». 2017. Вип. 4-2 (43). С.133-138

32. Терещенко О. О. Фінансова санація та банкрутство підприємств: Навч посібник / О. О, Терещенко — К:КНЕУ, 2004 — 412 с

33. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Т98 Фінансовий аналіз : навч. посіб. / Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. – Полтава : ПДАА, 2016. – 430 с.

34. Тяг Р.Б., Холод Б.І., Ткаченко В.А. Управління проектами. Підручник. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2003. – 224 с.

35. Череп А.В., Кириченко Л.А. Проблеми визначення фінансового стану підприємств в умовах фінансової кризи / А.В.Череп, Л.А.Кириченко // Держава і регіони – 2008. – № 6. – С. 233–236.

36. Федорчук О.М. Аналіз сучасного стану державної підтримки аграрних підприємств України / В.С. Петренко, О.М. Федорчук, А.С. Карнаушенко// Бізнес навігатор: наук.-виробн. жур. – Вип. 2 (51). – 2019. – С. 93-99.

37. Філімоненков, О. С. Фінанси підприємств: Навчальний посібник / О. С. Філімоненков. – 2-ге вид., перероб. і доп. – к: МАУП, 2004. — 328 с. 31. Боронос, В.Г. Управління фінансовою санацією підприємств [Текст]: навч. посіб. / В.Г. Боронос, І.Й. Плікус, І.М. Кобушко. - Суми: СумДУ, 2010. - 437 с.

38. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент: Підручник. — 2-ге вид., стер. Затверджено МОН / Шелудько В.М. — К., 2013. — 375 с.

39. Щегольська М.М, Руденок О.Ю. Сутність фінансового стану підприємства. – [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.rusnauka.com/13.../31840.doc.htm

40. Melnykova K., Petrenko V. Formation of vertically integrated agrarian enterprises with foreign capital //Technology transfer: innovative solutions in Social Sciences and Humanities. – 2018. – С. 13-15.

41. Mokhnenko A. Formation of account of reservoir expenses model / I.Perevozova, A.Mokhnenko, L.Mykhailyshyn, O.Stalinska, O.Vivchar // Academy of Accounting and Financial Studies Journal. – London, 2019. – № 23. – Special Issue 2. – Access mode: <https://www.abacademies.org/articles/formation-of-account-of-reservoir-expenses-model-8224.html>.

42. Petrenko V., Karнаushenko A. JOINT ENTERPRISES IN FOREIGN TRADE. ACTIVITY OF UKRAINE. Baltic Journal of Economic Studies. 2017. Vol. 3, No. 5, p. 203-207.